

Handbuch Fremdsprachenunterricht, 5

Bausch, K.- R. ; Christ, H. ; Krumm, H.-J. Hrsg. Auflage, Tübingen: A. Franke VTB, 2007. 5th Edition, 665 pages.

این کتاب را می‌توان در درس‌های تخصصی درآمدی بر مسائل آموزش زبان، تدریس عملی، بررسی کتب آموزشی و روش تدریس در دوره کارشناسی ارشد رشته آموزش زبان آلمانی مورد استفاده قرار داد.

بررسی شکلی اثر

کتاب دارای پیشگفتار، بیان صریح هدف، مقدمه کلی، فهرست اجمالی، جدول است. همچنین اهداف درس، نتیجه‌گیری و پیشنهادهای فصول، نمایه نام‌ها و نمایه موضوعی و واژه‌نامه در کتاب دیده می‌شود. طرح جلد بسیار ساده و در عین حال منطبق با طرح جلد کتاب مرجع ارزیابی می‌شود. چاپ بسیار ریز حروف خواننده را به زحمت می‌اندازد. در هر صفحه دو ستون قرار دارد که خواندن را برای خواننده کمی دشوار می‌سازد. بهتر بود که متن در یک ستون چاپ می‌شد. صحافی قابل قبول است. موردی از اغلاط چاپی در کتاب مشاهده نشد.

متن کتاب حاضر به زبان آلمانی است و اصول نگارش زبان در آن به خوبی رعایت شده است. سطح زبان اثر حاضر بسیار علمی است و درک آن برای دانشجویان ایرانی زبان آلمانی احتمالاً با دشواری‌هایی همراه خواهد بود. آن بخشی از کتاب که به تاریخچه و روش‌های آموزش زبان می‌پردازد (فصول 1, M و O) می‌توانست در ابتدای کتاب قرار گیرد. ترتیب فصول در کتاب حاضر کمی نامرتب است.

بررسی محتوای اثر

با توجه به این‌که کتاب حاضر از مجموعه‌ای از مقالات تشکیل شده است، مطالعه مستقل هر یک از مقالات در درون یک فصل نیز ممکن است و از همین رو ترتیب مصنوعی مقالات در درون فصل اهمیت چندانی ندارد. منابع علمی ذکر شده در حوزه تخصصی زبان آلمانی و آموزش زبان آلمانی و آموزش زبان از هر جهت معتبر است. اما با توجه به سال نشر اثر (۲۰۰۷) به روز بودن منابع قابل‌مشاهده و قابل استناد است.

نویسندگان این کتاب از جمله اساتید برجسته علمی در دانشگاه‌های آلمان و اروپا هستند و از همین رو در استنادات و ارجاعات نهایت دقت و وسواس را به خرج داده‌اند و از هیچ منبعی بدون ذکر مأخذ استفاده نشده است.

اثر حاضر در بحث آموزش زبان، جدیدترین مباحث تا سال ۲۰۰۷ را پوشش داده است و به دلیل حضور نویسندگان متعدد در آن و پوشش موضوعات متنوع در حوزه آموزش زبان (آلمانی) از عهده رسیدن به اهداف اعلام شده در مقدمه به خوبی بر آمده است. بی‌طرفی علمی نیز در این اثر از هر جهت رعایت شده است.

در فصل F از کتاب حاضر به موضوعاتی نظیر خودآموزی در زبان و انواع زبان‌آموزان از بعد شخصیتی پرداخته شده است که در نوع خود موضوعی جدید در بحث آموزش زبان آلمانی تلقی می‌شود. همچنین نحوه یادگیری زبان خارجی در میان زبان‌آموزان بزرگسال که در فصل J به آن اشاره شده است از جمله موضوعات جدید و به روز در حوزه آموزش زبان آلمانی است.

اطلاعات در این درس‌نامه به روز و جدید است، اما یکی از موضوعات مطرح در آموزش زبان، بحث وجود تفاوت‌های فردی در یادگیری زبان خارجی است که در این درس‌نامه به آن اشاره‌ای نشده است. اگر حتی نخواهیم در حد یک فصل به این موضوع بپردازیم، بهتر بود اگر مقاله‌ای در ارتباط با این موضوع و انواع تفاوت‌های فردی در میان زبان‌آموزان زبان‌های خارجی در اثر حاضر جای می‌گرفت.

مقالات ارائه شده در این کتاب بیشتر جنبه تئوریک دارند تا پژوهشی. با این حال اغلب مقالات به‌جز مقالاتی که به جنبه‌های تاریخی موضوعات می‌پردازند، در رد و یا تأیید نظریه‌ای علمی نگاشته شده‌اند و به لحاظ انطباق موضوعی کاملاً درخور توجه هستند.

همان‌طور که پیش‌تر ارائه شد، عنوان اثر حاضر درس‌نامه آموزش زبان خارجی است. از همین‌رو در فصول O و F به تاریخچه تدریس و آموزش زبان آلمانی پرداخته شده است. در

فصل E همان‌طور که از عنوان آن بر می‌آید به روش‌های آموزش زبان خارجی پرداخته شده است. فصول F، G، H و I به موضوعاتی نظیر نظریه‌های آموزش زبان و نحوه آموزش زبان آلمانی در مدارس کشورهای آلمانی‌زبان می‌پردازد (فصل M) که با فهرست و عناوین مطرح شده انطباق کامل دارد.

این اثر می‌تواند برای واحدهایی همچون درآمدي به مسائل آموزش زبان و «بررسی کتاب آموزشی» در مقطع کارشناسی ارشد به عنوان منبع مرجع استفاده شود. مقالات کتاب به ویژه در فصل E3 می‌تواند برای بررسی و پژوهش درباره کیفیت کتب درسی آموزش زبان آلمانی علاوه بر واحدهای درسی در پایان‌نامه‌نویسی نیز به عنوان منبعی مهم مورد استفاده قرار گیرد. فصل E از کتاب حاضر با سرفصل مصوب وزارت علوم برای واحد «روش تدریس» در رشته آموزش زبان آلمانی در مقطع کارشناسی ارشد تطابق کامل دارد. در این فصل به انواع روش‌های تدریس و تاریخچه آنها پرداخته می‌شود. همچنین فصل I می‌تواند برای واحد «بررسی کتب آموزشی» مورد استفاده قرار گیرد. مطالب این فصل با سرفصل‌های مصوب وزارت علوم انطباق دارد. فصل J نیز منطبق با سرفصل مصوب وزارت علوم برای واحد درآمدي بر مسائل آموزش زبان در رشته یاد شده است. توجه به موضوعاتی همچون آشنایی با کشورهای آلمانی‌زبان و فرهنگ آن کشورها می‌توانست در اثر حاضر لحاظ شود که متأسفانه جای آن خالی است.

با وجود اینکه کتاب حاضر از مجموعه‌ای از مقالات تشکیل شده است، اما هر یک از این مقالات دارای مقدمه، بحث و نتیجه‌گیری است. در مورد سایر ابزارها از جمله جدول و تصویر در بین چهارده مقاله حاضر تنها دو مقاله از ابزارهایی مانند جدول و تمرین برای آموزش و تفهیم موضوع استفاده کرده است. این امر به این نکته باز می‌گردد که مقالات حاضر بیشتر جنبه علمی و پژوهشی دارند.

ارزشیابی کلی و پیشنهادها

زبان کتاب حاضر آلمانی است و مخاطب آن دانشجویان مقاطع تکمیلی و معلمان زبان آلمانی هستند. از همین رو نویسندگان اثر از این نقطه حرکت می‌کنند که خواننده کتاب با اصطلاحات تخصصی در این حوزه آشناست و توضیحاتی اضافی و تعریفی از واژگان تخصصی ارائه نمی‌کنند. با توجه به محدود بودن مخاطبان کتاب حاضر این اقدام بی‌اشکال به نظر می‌رسد.